

LUPTA NECURMATĂ A POPORULUI ROMÂN PENTRU UNITATE STATALĂ ȘI NAȚIONALĂ ÎN LUMINA APRECIERILOR CUPRINSE ÎN OPERA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

GH. I. IONIȚA

Printr-o fericită coincidență, aniversăm șase decenii de la marea unire din 1918 în același an în care întreaga noastră națiune a cinstit împlinirea a 60 de ani de către acela care este cel mai iubit fiu al poporului nostru, trup din trupul său, suflet din sufletul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele României Socialiste, secretarul general al Partidului Comunist Român.

Cunoscător profund al istoriei, iubitor pasionat al ei, făuritor de istorie și propagator în mase al adevărilor sale fundamentale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat adeseori, în cuprinzătoarea sa operă și în variate alte modalități, o considerație deosebită analizării sensurilor istorice ale luptei poporului român pentru făurirea și apărarea ființei statului său național, pentru desăvârșirea formării statului național unitar român, act care, în mod necesar și legitim, s-a produs în memorabilul an 1918.

În anul aniversării a șase decenii de la formarea statului național unitar român ne facem o datorie de onoare din a înmănușea în cele ce urmează judecățile de valoare desprinse din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu privitoare la semnificațiile luptei poporului român pentru unitate națională și statală. Rezultatul investigației noastre îl dedicăm cu înaltă considerație evenimentului istoric pe care-l aniversăm și personalității remarcabile a aceluia care, în mod ferm și consecvent, a pus și-i pune în evidență profunde semnificații.

Spre a elucida pe firul timpului efortul depus de masele largi populare pentru înfăptuirea unității statale și naționale a tuturor românilor, istoriografia noastră a depus multiple strădanii și a înregistrat pînă acum o serie de rezultate cu totul deosebite, beneficiind și folosind din plin substanța coordonatelor teoretice stabilite în acest plan de Programul partidului nostru, adoptat la cel de-al XI-lea Congres, de opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, de alte documente de partid și de stat. În ce ne privește, noi nu ne vom referi la aceste realizări istoriografice, ci la substanța teoretică în virtutea căreia s-au putut și se pot elabora.

În opera tovarășului Nicolae Ceaușescu aprecierile în acest plan se fac începînd cu marcarea însemnătății împlinirii a „... 2050 de ani de la constituirea, pe aceste meleaguri, a primului stat dac centralizat și independent de către Burebista — moment de cea mai mare importanță în istoria milenară a poporului nostru”¹.

¹Nicolae Ceaușescu: „Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României. 9 Mai 1977”, Ed. politică, București, 1977, p. 6.

Puternica înflorire economico-socială a acestui stat a fost „ridicăta la un grad foarte înalt în timpul lui Decebal — eroul legendar, intrat în conștiința poporului nostru ca simbol al neînfricării și spiritului de jertfă în apărarea libertății și independenței”².

În mai multe împrejurări, conducătorul României Socialiste a evocat „amplele relații de influențare reciprocă cu marile civilizații ale antichității, cum au fost cea greacă, persană și apoi cea romană”³. Între statul dac și marele imperiu roman vecin au existat strânse și îndelungate legături în cele mai diferite domenii „ca urmare însă a politicii de expansiune duse de împărații de la Roma, între cele două state s-au născut conflicte, au izbucnit războaie. În decursul acestor crincene înclășări armate s-a manifestat cu putere voința fermă a dacilor de a-și păstra neatîrnarea și integritatea teritorială, de a ține piept celei mai puternice forțe militare pe care a cunoscut-o antichitatea”⁴.

Lupta eroică a dacilor a stîrnit aprecierile cele mai elogioase ale istoricilor lumii vechi. „După cucerirea Daciei de către romani — care, ca orice cucerire, a avut și urmări tragice pentru poporul dac — pe baza împletirii strînse a celor două civilizații ce au conviețuit vreme îndelungată, viața economică, socială și culturală din aceste teritorii a cunoscut un nou și puternic progres”⁵.

Puternice semnificații păstrează în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu aprecierea conform căreia „păstrînd de la daci setea nestînsă de libertate, voința de a nu-și pleca fruntea sub jugul străin, hotărîrea de a rămîne mereu el însuși, unic stăpîn pe viața și pe soarta sa, și continuînd spiritul rațional, judecat și pasiunea creatoare a romanilor, poporul român, nou apărut în lume, avea să împlinească într-o existență de aproape două milenii, un eroic, sbuciumat și măreț destin istoric, dezvoltîndu-se continuu și afirmîndu-se cu putere în rîndul popoarelor și, astăzi, al națiunilor lumii”⁶.

După retragerea legiunilor romane de pe cuprinsul patriei noastre, poporul român, „... aflat încă în plin proces de cristalizare a fizionomiei sale etnice și spirituale, a rămas să facă față singur, prin propriile-i forțe, valurilor migratoare ce aveau să treacă peste teritoriile sale”⁷.

Documentele istorice, descoperirile arheologice — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — „atestă faptul că pe teritoriile de bază ale vechii Dacii s-a accentuat procesul de formare și dezvoltare a poporului român, acesta continuîndu-și aici existența neclintit, muncind și creînd, pășind mereu înainte pe calea progresului și civilizației. Luptînd fără preget pentru păstrarea ființei proprii, pentru apărarea libertății și neatîrnării a granițelor strămoșești, poporul român a dezvoltat, totodată, relații de prietenie și solidaritate cu popoarele vecine, participînd activ la viața comunității mondiale”⁸.

² *Ibidem*, p. 7.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 8.

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, p. 9.

Odată cu terminarea marilor migrațiuni, dezvoltarea forțelor de producție și schimbarea caracterului relațiilor sociale, pe teritoriul țării noastre s-a trecut la o organizare administrativă superioară, luând ființă primele nuclee voievodale, ai căror conducători, cum sînt Gelu, Glad, Menumorut, „au dus lupte grele pentru apărarea și consolidarea entităților politice distincte”⁹.

Pe măsura dezvoltării lor economico-sociale tot mai puternice, „formațiunile voievodale românești s-au unit în state feudale”, constituindu-se principatele române „între care s-au desfășurat tot timpul largi și strînse legături economice, sociale și culturale politice și militare și care au fost unite pentru prima oară, într-un singur stat unitar, sub glorioasa domnie a lui Mihai Vodă Viteazul”¹⁰.

Referindu-se la legăturile strînse, permanente care au existat întotdeauna între voievodatele din întreg cuprinsul românesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Trebuie să spunem cu tărie că păstrarea acestor legături și comunități nu ar fi fost posibile dacă între toate aceste teritorii, între populația care a locuit de milenii aici nu ar fi existat o strînsă unitate din toate punctele de vedere. E bine să spunem aceasta acum, pentru a lua aminte și anumiți istorici care preamăresc dominația imperialistă, cotropirea popoarelor și care încearcă să jignească națiunea română. În ciuda realităților istorice și naționale evidente, asemenea istorici afirmă că, prin unirea celor trei țări române — a Transilvaniei, Țării Românești și Moldovei —, Mihai Viteazul ar fi dus o politică de cucerire. Oare realizarea unirii pentru prima dată a tuturor țărilor române într-un singur stat — necesitate legică, obiectivă a istoriei — sau, dimpotrivă, dominația diferitelor imperii asupra teritoriilor românești a reprezentat o politică expansionistă, de cucerire. Istoria însăși a confirmat justetea și necesitatea obiectivă a actului săvîrșit de Mihai Viteazul prin realizarea ulterioară a idealului său — ideal al tuturor românilor —, prin înfăptuirea în epoca modernă a statului național român unitar. Iată de ce Mihai Viteazul rămîne o figură luminoasă, progresistă în cartea de aur a poporului român”¹¹.

Este drept, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, „... împrejurările istorice — mai cu seamă poziția imperiilor străine de atunci, care nu vedeau deloc cu ochi buni formarea statelor naționale — au dus la dispariția statului unitar centralizat prin asasinarea mișelească a lui Mihai Viteazul. Dar ideea unirii țărilor românești, idealurile formării unui stat puternic pe meleagurile Daciei nu au putut fi ucise niciodată, pentru că ele sînt adînci implintate în însăși singele, în conștiința și spiritul întregului nostru popor”¹².

Este bine cunoscut faptul că, odată cu procesul de „organizare și consolidare statală a principatelor românești, la sud de Dunăre a luat

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, p. 9—10.

¹¹ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la grandioasa adunare populară consacrată împlinirii a 375 ani de la prima unire politică a țărilor române și sărbătoririi orașului bimilenar, Alba Iulia, 28 mai 1975*, în op. cit., vol. 11, Ed. politică, București, 1975, p. 692.

¹² *Ibidem*, p. 694.

ființă Imperiul otoman, care, prin politica sa de dominație și asupra, reprezenta un grav pericol pentru integritatea și libertatea multor popoare, inclusiv a poporului nostru. Ulterior, în vecinătatea țărilor române s-au creat și alte mari state și imperii, cum sint imperiul țarist și imperiul habsburgic, care urmăreau de asemenea scopuri expansioniste¹³.

Formindu-se și dezvoltându-se în aceste împrejurări istorice și geografice particulare, „poporul român a trebuit să ducă, timp de secole, bătălii grele contra cötropitorilor și agresorilor de tot felul, împotriva dominației străine, îndeosebi a imperiului otoman. Lupta necurmată pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru libertate și neatîrnare constituie astfel — după cum apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — trăsătura caracteristică fundamentală a întregii istorii a poporului nostru, determinînd însuși modul lui de existență, concepțiile și idealurile sale¹⁴.

Nenumăratele bătălii pe care poporul român a fost nevoit să le poarte de-a lungul timpului, ca și jafurile și agresiunile distrugătoare la care a fost supus, eforturile de refacere, birurile pe care a trebuit să le plătească au avut repercusiuni negative asupra dezvoltării sale, au îngreunat și încetinit evoluția sa economică și socială, au determinat rămînerea lui în urmă. În același timp, „toate aceste suferințe și lupte l-au oțelit, i-au călit voința și dîrzenia, i-au sporit dragostea de țară, i-au întărit hotărîrea de a nu ceda în fața nici unei greutăți, de a nu pregeta în fața nici unei jertfe pentru apărarea patriei. Se poate spune că nu există palmă de pămînt care să nu fi fost udată cu singele moșilor și strămoșilor noștri în lupta pentru libertate și neatîrnare, pentru progres economic și social. Nenumărate sint locurile care vorbesc despre neîntrecuta vitejie a înaintașilor! Nenumărați sint marii domnitori și eroi populari, care și-au înscris numele în mărețul nostru hronic național!¹⁵

În cartea de aur a țării au rămas nemuritori marii conducători de oști ca Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Ioan de Hunedoara, Ioan-Vodă cel Viteaz, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul și atîția alții. „Dar și mai mulți sint eroii anonimi, masele largi populare care, timp de sute și sute de ani, au făcut zid în calea cötropitorilor, păstrînd prin vremuri, ca o flacără sacră, libertatea pămîntului străbun — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Întregul nostru popor îi va cinsti veșnic pe bravii și eroicii săi înaintași, pe toți aceia care, cu prețul vieții, au păstrat ființa patriei, au ținut sus steagul demnității și neatîrnării sale, au asigurat progresul economic-social al țării¹⁶.

Traversînd peste veacuri de luptă și jertfă pentru a-și cantona judecările de valoare în focarul anului 1918, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat într-o împrejurare cu mare forță evocatoare: „Noi cinstim și pe Basarab și pe Bogdan și pe Mircea și pe Ștefan cel Mare și pe Ioan de Hunedoara și pe atîția alții voinici“, „care au fost buni organizatori

¹³ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., M.A.N. și activul central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României, 9 mai 1977*, Ed. politică, București, 1977, p. 10.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, p. 10—11.

¹⁶ *Ibidem*, p. 11.

de oști, buni organizatori ai luptei poporului nostru pentru neatințare“. Noi îi cinștim „ca oameni înaintați ai timpurilor lor, care au pus în joc tot ce au avut pentru izgonirea cotropitorilor străini de pe pământul strămoșesc.

Istoria a vrut ca lucrurile să se desfășoare așa cum se știe. Noi nu putem decît să constatăm ceea ce au înfăptuit, la timpul lor, înaintașii noștri. Dacă ne-am așeza acum să rezolvăm noi lucrurile, le-am rezolva altfel, la nivelul cunoștințelor și la forța noastră de astăzi; fără nici o îndoială că le-am rezolva în sensul de a face totul pentru unitatea statului nostru național, pentru a asigura un trai îmbelșugat și fericit tuturor locuitorilor României.

Ceea ce n-au putut realiza domnitorii la timpul respectiv au continuat alții: la '48, în '59, în '77, în '918 și prin voința unanimă a poporului s-a înfăptuit unitatea statului nostru național“¹⁷.

Eliberarea națională a poporului român și înfăptuirea unității sale statale „... s-au impus, în special începînd din secolul trecut, ca o problemă la ordinea zilei, ca o necesitate imperioasă ridicată de însăși dezvoltarea societății, ca o condiție indispensabilă de care depindea înscirirea poporului român pe orbita progresului, alături de țările avansate ale Europei“¹⁸.

Este bine cunoscut faptul că aspirațiile poporului român spre unire au fost exprimate cu deosebită pregnanță în cursul revoluției de la 1848 care a izbucnit aproape simultan în țările române, fiind însuflețită de aceleași idealuri și revendicări. Revoluția română de la 1848, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „... a dezvoltat și mai puternic conștiința de sine a poporului român, hotărîrea locuitorilor țărilor române de a realiza unitatea națională în cadrul frontierelor aceluiași stat“¹⁹. Iată pentru ce, cu deplină justificare, marele patriot român Nicolae Bălcescu consideră că „... odată înfăptuită această revoluție, ne mai rămîneau de făcut alte două revoluții: o revoluție pentru unitatea națională și, mai tîrziu, pentru independență națională, ca în felul acesta națiunea să reintre în posesia deplină a drepturilor sale naturale“²⁰.

Au urmat alte și alte evenimente memorabile, mereu mai încărcate de semnificații și contribuții în asphaltarea căii spre unitatea statală și națională a tuturor românilor. „Primul și hotărîtorul pas spre unificarea statală — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a constituit unirea Moldovei cu Țara Românească în ianuarie 1859. Victoria remarcabilă a maselor de țărani, meșteșugari, lucrători și țirgoveți, a cărturarilor progresiști și patrioți, Unirea Principatelor a reprezentat actul oare a pus ba-

¹⁷ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea populară de la Alba Iulia cu prilejul festivităților consacrate Semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*, 28 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, Ed. politică, București, 1969, p. 697.

¹⁸ Idem, *Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi Semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*, 29 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, Ed. politică, București, 1969, p. 709.

¹⁹ *Ibidem*, p. 710.

²⁰ *Gîndirea social-politică despre patrie*, Ed. politică, București, 1966, p. 49.

zele statului național român modern²¹. Ea a avut un puternic ecou în teritoriile aflate sub dominație străină, „întărind conștiința unității naționale a maselor populare” și „stimulând lupta lor pentru unire cu țara”²².

În anii 1877—1878 s-a scris, după cum apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu „... o pagină impresionantă de solidaritate națională în realizarea uneia din cele mai de seamă năzuințe ale întregului nostru popor”²³.

Sărbătorirea Centenarului proclamării independenței de stat a României în cadrul unor manifestări cu totul remarcabile, în primul rând căroră s-a aflat Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat, a pus în evidență din multiple unghiuri de vedere excepționale semnificații ale evenimentelor din 1877—1878 pentru marea operă de realizare a dezideratului de veacuri al unității noastre statale și naționale. Expunerea magistrală făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă comună reprezintă pentru iubitorul și cunoscătorul de istorie, pentru oricare făuritor al noii societăți pe pământul României o carte de căpătii pentru înțelegerea, pe firul evoluției noastre din adîncimea timpului și pînă azi, a luptei necurmăte pentru menținerea și apărarea independenței și suveranității, a unității statale și naționale.

În întreaga operă a tovarășului Nicolae Ceaușescu se pune puternic în evidență faptul că dezvoltarea conștiinței naționale a căpătat un nou și puternic impuls după apariția pe arena socială a țării noastre a proletariatului, odată cu încheierea și afirmarea în viața politică a mișcării muncitorești, socialiste. „Încă în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, clasa muncitoare din România se manifestă tot mai pregnant drept forță socială capabilă să preia în mîinile sale steagul marilor idealuri ale celor ce muncesc, ale luptei pentru eliberare socială și națională, pentru formarea și consolidarea națiunii române, pentru înfăptuirea societății fără de exploatare”²⁴.

În contextul dezvoltării generale economico-sociale a țării, al schimbărilor care au avut loc în raportul de forțe politice, „... lupta proletariatului are drept scop principal eliberarea sa și a maselor muncitoare de exploatare și asuprire, căpătînd, totodată și un caracter național, patriotic, prin aceea că țintea la apărarea independenței și suveranității țării, la salvagardarea dreptului sacru al poporului român de a se dezvolta de sine stătător”²⁵.

²¹ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi Semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*, 29 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, Ed. politică, 1969, p. 710.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*, p. 711.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România*, 30 martie 1973, Ed. politică, București, 1973, p. 9. După cum este cunoscut, socialiștii români, încă de la începuturile afirmării lor, scriau în revista cu nume deosebit de semnificativ *Dacia viitoare*: „Nu vom avea o zi, un ceas de odihnă pe cît timp un frate de al nostru va geme în lanțurile sclaviei și vom lupta necurmat, așteptînd cu nerăbdare și credință în viitor fericita zi cînd, mîină-n mîină, vom putea striga liberi și împreună: „Trăiască România”.

Încă în urmă cu 85 de ani, la crearea sa, partidul politic al clasei noastre muncitoare se ridica „... cu putere împotriva dominației străine, proclamînd solemn dreptul imprescriptibil și inviolabil al națiunii noastre, ca, de altfel, al tuturor națiunilor la o viață liberă și independentă”²⁶.

După cum se cunoaște, „... la începutul secolului al XX-lea România se afla în etapa inițială a dezvoltării sale industriale, în prima fază a capitalismului. Analiza obiectivă, științifică a nivelului de dezvoltare a forțelor de producție și a caracterului relațiilor de producție infirmă categoric opiniile potrivit cărora, în acea perioadă, România s-ar fi aflat în stadiul capitalismului monopolist, ar fi fost un stat imperialist. România era ea însăși un hinterland al marilor puteri imperialiste, sursă de materii prime și piață de desfacere pentru monopolurile străine. La acestea se adăuga faptul că procesul de formare a statului național român nu era încă încheiat, că o însemnată parte a teritoriului țării se găsea sub stăpînire străină. Referindu-se la situația țării noastre și a altor țări est-europene în 1913, Lenin sublinia că sarcina istorică ce sta în fața popoarelor din această zonă era crearea statelor naționale unitare. 'În toată Europa răsăriteană (Austria și Balcani) — spunea Lenin — și în Asia, adică în țările vecine cu Rusia, transformarea burghezo-democratică a statelor — care pretutindeni în lume a dus, într-o măsură mai mare sau mai mică, la crearea de state naționale independente sau de state formate din naționalități cît mai apropiate și înrudite între ele — nu a luat încă sfîrșit sau se află abia la început”²⁷. Realizarea statului național unitar devenise, în preajma primului război mondial, o cerință imediată, o condiție primordială a mersului înainte al țării noastre pe plan economic și social²⁸.

La începutul veacului nostru, apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „progresul societății românești impunea, ca o cerință obiectivă, încheierea procesului de făurire a statului național unitar — aspirație multiseculară a întregului nostru popor”²⁹.

Așa se face că „primul război mondial imperialist — care își puna cu putere amprenta asupra începutului secolului al XX-lea ridica și în fața poporului român probleme de mare însemnată pentru însăși soarta națiunii. După cum se știe, în această perioadă, în țara noastră, ca și în celelalte țări balcanice — așa cum sublinia pe atunci Lenin — construcția de stat în direcția burghezo-națională nu se terminase, un mare număr

²⁶ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România, 30 martie 1973*, Ed. politică, București, 1973, p. 19.

²⁷ V. I. Lenin, *Opere complete*, vol. 23, Ed. politică, București, 1964, p. 333.

²⁸ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi semicentenarului unirii Transilvaniei cu România, 28 noiembrie 1968*, în op. cit., vol. 3, Ed. politică, București, 1969, p. 712.

²⁹ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R. și M.A.N. și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României, 9 mai 1977*, Ed. politică, București, 1977, p. 24.

de români trăiau încă în afara granițelor statului, teritorii românești se aflau sub stăpânire străină³⁰.

Dezvoltarea socială, progresul economic, politic și cultural al țării erau strâns legate de încheierea procesului de formare a statului național unitar român. „Unirea într-un singur stat — aspirație seculară a românilor, cauză înălțătoare pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași — devenise un obiectiv imediat, o necesitate stringentă impusă de însuși mersul înainte al societății românești”³¹.

Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, „poporul român nu a participat la acest război călăuzit de intenții de cotropire și anexiune teritorială; cedînd presiunilor puterilor Antantei, cercurile conducătoare ale țării au hotărît intrarea în război alături de Anglia, Franța și Rusia, care permiteau satisfacerea dezideratului unității noastre naționale”³².

În decursul primului război mondial, după cum este cunoscut, armata română, masele populare „...duc o luptă eroică împotriva ocupanților militariști-germani, pentru apărarea patriei, a integrității sale teritoriale, manifestîndu-și încă o dată, cu putere, înaltul spirit patriotic, vitejia și abnegația”³³.

Ideile nobile proclamate de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și înscrise în „Declarația drepturilor popoarelor din Rusia”, cu privire la „egalitatea și suveranitatea popoarelor”, „Dreptul popoarelor la autodeterminare liberă pînă la separare și formarea de state independente”, „desființarea tuturor privilegiilor și a îngrădirilor naționale” au fost însușite — după cum este cunoscut — de popoarele „care gemeau sub jugul asupririi imperiului habsburgic, au devenit un stîndard de luptă pentru dezvoltarea lor liberă și independentă în cadrul unor state naționale proprii”³⁴.

Problema făuririi statului național unitar „preocupa profund masele populare, în acea perioadă, constituia un deziderat vital al poporului român, al proletariatului, al socialiștilor”³⁵. După cum este cunoscut, încă în ianuarie 1917, Lenin manifesta un interes deosebit pentru această problemă, apreciind că „foarte mulți români și sîrbi (în raport cu numărul total al românilor și sîrbilor) locuiesc în afara granițelor lor” și că „în

³⁰ Nicolae Ceaușescu, *O jumătate de secol de la marea epopee națională a Mărășeștilor. Cuvîntare la adunarea populară consacrată aniversării bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz*, 12 august 1967, în op. cit., vol. 2, Ed. politică, București, 1968, p. 467.

³¹ *Ibidem*.

³² *Ibidem*.

³³ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., M.A.N. și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României*, 9 mai 1977, Ed. politică, București, 1977, p. 24.

³⁴ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*, 29 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, 1969, p. 714.

³⁵ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România*, 30 martie 1973, Ed. politică, București, p. 25.

general construcția de stat în direcția burghezo-democratică nu s-a terminat în Balcani³⁶.

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, „...care a dus la prăbușirea Imperiului țarist, determină și dezmembrarea Imperiului habsburgic, deschizând o eră nouă în istoria omenirii — era revoluției proletare, a eliberării sociale și naționale a popoarelor”³⁷. „Se adevereau în acest fel cuvintele pe care Engels le scria socialistului român Ion Nădejde în ianuarie 1888 și anume: „Dacă miine despotismul din Petersburg ar cădea, poimîne n-ar mai fi în Europa nici o Austro-Ungarie”³⁸. Și după cum știți așa s-a întâmplat”³⁹.

În condițiile prăbușirii marilor imperii absolutiste din Europa, lupta maselor populare de pe întreg ouprinsul patriei noastre străbune a impus constituirea statului național unitar „măreț act de dreptate istorică pentru care s-au jertfit nenumărate generații ale înaintașilor. Făurirea statului național unitar român a fost astfel rodul luptei principalelor clase și pături ale societății, al întregului nostru popor, o expresie a legității obiective ale progresului social și național, care a asigurat unitatea deplină și pentru totdeauna a națiunii noastre, deschizând calea afirmării ei tot mai puternice în viața economică și politică a lumii”⁴⁰.

„Marea adunare populară de la Alba Iulia, care a proclamat unirea Transilvaniei la patria mamă, uriașele manifestări organizate de masele populare din toate provinciile românești au consfințit voința de unire a întregii noastre națiuni. Unirea a fost încununarea victorioasă a luptei seculare duse de cele mai înaintate forțe ale poporului român..., de cărturarii și marii gânditori ai neamului, a activității desfășurate de elementele revoluționare, de militanții socialiști, a aspirațiilor și voinței întregului popor român”⁴¹.

Trăsătura fundamentală, distinctivă a luptei pentru Marea unire din 1918 a constituit-o „...lărgul ei caracter de masă, faptul că a antrenat muncitorimea, țărănimea, intelectualitatea, cercurile înaintate ale burgheziei, principalele clase și pături ale societății. În condițiile respective, burghezia, cu toate limitele sale politice, a jucat un rol pozitiv în lupta

³⁶ V. I. Lenin, *Opere complete*, vol. 30, Ed. politică, București, 1964, ediția a II-a, p. 355.

³⁷ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., M.A.N. și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României. 9 mai 1977*, Ed. politică, București, 1977, p. 24—25.

³⁸ *Presa muncitorească și socialistă din România*, vol. I (1865—1900), partea I, Ed. politică, București, 1964, p. 190.

³⁹ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România. 30 martie 1973*, Ed. politică, București, 1973, p. 25—26.

⁴⁰ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea comună a C.C. al P.C.R., M.A.N. și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României. 9 mai 1977*, Ed. politică, București, 1977, p. 25.

⁴¹ Nicolae Ceaușescu, *O jumătate de secol de la marea epopee națională a Mărășeștilor. Cuvîntare la adunarea populară consacrată aniversării bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz. 12 august 1967*, în *op. cit.*, vol. 2, 1968, p. 469—470.

pentru unire, acționind în sensul cerințelor obiective ale dezvoltării istorice, în spiritul intereselor și aspirațiilor maselor⁴².

În opera tovarășului Nicolae Ceaușescu se află puternic subliniată contribuția adusă de clasa muncitoare la înfăptuirea marelui ideal al românilor de pretutindeni, „... la realizarea visului secular al poporului român de a trăi într-un singur stat național independent și liber⁴³. De exemplu, despre aceasta vorbește însăși compoziția Consiliului Național, format din șase reprezentanți ai Partidului Național și șase reprezentanți ai mișcării socialiste. Mișcarea muncitorească și socialistă și-a afirmat voința și hotărîrea în mod energic prin puternice acțiuni greviste și demonstrații politice, prin crearea consiliilor muncitorești care au preluat conducerea unor centre transilvănene din minile autorităților habzburgice. Rolul clasei muncitoare s-a manifestat pregnant și prin influența pe care a exercitat-o asupra programului politic al unirii în exprimarea revendicărilor cu caracter democratic, muncitoresc. Crearea consiliilor și gărzilor naționale în toate județele, orașele și comunele Transilvaniei, sutele de mii de semnături care au întărit mandatul încredințat delegațiilor la marea adunare de la Alba Iulia, participarea a peste 100.000 de oameni la această adunare dovedesc că unirea Transilvaniei cu România nu a fost actul citorva persoane sau grupuri izolate, ci opera întregului popor, a întregii noastre națiuni⁴⁴.

O apreciere cu totul deosebită se detașează în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la contribuția țărănimii care „... a constituit forța socială care a participat activ la înfăptuirea marilor deziderate și aspirații naționale ale poporului nostru, fiind prezentă în toate marile momente ale procesului de făurire a statului național unitar. Animată de conștiința originii comune și a unității de neam, ea a sprijinit, din răsuputeri, alături de celelalte forțe sociale înaintate, realizarea actului istoric al Unirii Principatelor. De asemenea, o adevărată epopee au scris cu singele lor țărani-ostași în războiul de independență din 1877, cucerind prin lupte grele — la Plevna, Grivița, Smîrdan, Rahova — dreptul la existență de sine-stătătoare a națiunii noastre, impunând în atenția lumii întregi voința poporului român de a fi singur stăpîn în propria-i țară.

Sute de mii de țărani, care îmbrăcau haina militară s-au acoperit de glorie la Mărăști, Mărășești, Oituz, apărînd pămîntul patriei, și au participat activ, în 1918, la făurirea statului național unitar⁴⁵.

În toate evenimentele care, în mod necesar și legitim, au condus la ne-

⁴² Nicolae Ceaușescu, *Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*, 29 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, 1969, p. 715.

⁴³ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi*, 11 iulie. Cuvînt de închidere 12 iulie 1977, în op. cit., Ed. politică, 1977, p. 547.

⁴⁴ Nicolae Ceaușescu, *Expunere la ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*, 29 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, 1969, p. 716.

⁴⁵ Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la realizarea unei agriculturi intensive moderne, de mare randament și înaltă productivitate, la creșterea bunăstării întregii țărănimii, prezentată la primul Congres al consiliilor de conducere al unităților agricole socialiste, al întregii țărănimii*, 18 aprilie 1977, în op. cit., vol. 14, 1977, p. 232—233.

muritorul an 1918, „imensă majoritate a tineretului a fost întotdeauna de partea forțelor progresiste, contribuind la formarea și dezvoltarea statului național unitar, la progresul general al patriei noastre“⁴⁶.

Partidul clasei noastre muncitoare, socialiștii români au salutat cu entuziasm marele act al unirii, subliniind „într-o declarație publicată în ziarul „Socialismul“ la începutul anului 1918: „Ca socialiști români internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român și respectăm legăturile de unire hotărâte. România nouă de astăzi trebuie să devie România socialistă de mine“⁴⁷.

Cu mare forță expresivă este cuprinsă în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu aprecierea potrivit căreia: „... experiența istorică a poporului nostru, ca și întreaga experiență socială mondială confirmă adevărul de necontestat, potrivit căruia orice stat care promovează o politică de dominație și asuprire, care nesocotește și încalcă drepturile elementare ale altor popoare, oricât de puternic ar fi la un moment dat, de oricâtă forță militară ar dispune, el este sortit, pînă la urmă înfrîngerii, prăbușirii, dispariției. Omenirea a cunoscut, de-a lungul existenței sale milenare, mari și puternice imperii care au invadat și subjugat alte popoare, dar care, ca urmare a luptei dirze, curajoase a acestora, au dispărut ca imperii pentru totdeauna de pe fața pămîntului. Istoria confirmă cu putere justetea tezei universal valabile, pusă în evidență de teoria științifică materialist-dialectică, a marxismului, că un popor care asuprește alte popoare nu poate fi nici el cu adevărat liber, stăpîn în propria lui țară, nu se poate bucura nici el pe deplin de bunăstare și fericire. Acest adevăr este dovedit și de însăși situația poporului român... Numai raporturile de deplină egalitate între națiuni, conlucrarea rodnică și reciproc avantajoasă între state suverane pot asigura dezvoltarea nestîngherită, cu adevărat liberă, a fiecărui popor“⁴⁸.

Alături de aceste considerațiuni de excepțională însemnătate teoretică, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu întîlnim și aprecierea puternic subliniată conform căreia „Poporul român a făcut întotdeauna o deosebire netă între politica de dominație și masele largi populare, ele inele exploatate și asuprite. De aceea, poporul nostru a întreținut legături strînse cu popoarele din imperiile care au atentat la libertatea și suveranitatea sa națională, a dezvoltat relații de solidaritate cu forțele înaintate ale acestora în lupta pentru lichidarea orînduirilor perimate din punct de vedere istoric și dezvoltarea societății în concordanță cu cerințele obiective ale progresului, pentru înfăptuirea idealurilor de libertate națională și socială, pentru bunăstare și fericire“⁴⁹.

⁴⁶ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării semi-centenarului Uniunii Tineretului Comunist*, 14 aprilie 1972, în op. cit., vol. 7, 1973, p. 220.

⁴⁷ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România*, 30 martie 1973, Ed. politică, București, 1973, p. 26.

⁴⁸ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., M.A.N. și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi Centenarului proclamării independenței de stat a României*, 9 mai 1977, Ed. politică, București, 1977, p. 21—22.

⁴⁹ *Ibidem*, p. 22.

Sintetizînd datele istorice, toate concluziile desprinse din analiza diverselor momente ce au condus spre marea unire din 1918, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat adeseori şi foarte puternic faptul că: „Analiza desfăşurării evenimentelor demonstrează elocvent că formarea statului naţional unitar român nu este rezultatul unor înţelegeri încheiate la masa tratativelor, ci rodul luptei întregului popor, însufleţit de năzuinţa seculară a unităţii, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat şi s-au jertfit atîtea generaţii de înaintaşi. Merită subliniat că pentru unire s-au pronunţat şi numeroşi reprezentanţi ai naţionalităţilor conlocuitoare... Tratatul de pace nu a făcut decît să consfinţească situaţia de fapt, stabilită ca urmare a luptei maselor populare din România...”⁵⁰.

La cea de-a 60-a aniversare a mării uniri a tuturor românilor, eveniment memorabil ale cărui excepţionale semnificaţii le evocăm cu toată căldura sufletească şi dăruirea noastră patriotică, îşi păstrează o deplină şi excepţională valoare aprecierea pe care o făcea tovarăşul Nicolae Ceauşescu evenimentelor memorabile ale anului 1918, apreciere pe care o şi considerăm finalul cel mai potrivit al acestui studiu: „Încununare a aspiraţiilor de veacuri ale poporului nostru pentru eliberare naţională, rezultat al luptei duse de cele mai înaintate forţe social-politice ale vremii — în cadrul cărora rolul hotărîtor l-au avut masele populare, — unirea din 1918 a reprezentat o adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne”⁵¹, „a deschis perspectiva dezvoltării mai rapide a forţelor de producţie ale ţării şi, totodată, a creat condiţii favorabile pentru intensificarea activităţii forţelor sociale progresiste, a mişcării muncitoreşti revoluţionare”⁵².

LA LUTTE PERMANENTE DU PEUPLE ROUMAIN POUR SON UNITÉ D'ETAT ET NATIONALE À LA LUMIÈRE DES APPRÉCIATIONS COMPRISES DANS L'OEUVRE DU CAMARADE NICOLAE CEAUŞESCU

Résumé

Avec sa brillante vision du cours des temps, issue du développement créateur du trésor du matérialisme dialectique, le secrétaire général du Parti communiste roumain, Nicolae Ceauşescu, s'est penché sur l'histoire de la Roumanie, en a décelé les traits permanents, a détaché et mis en valeur ses sens principaux, a conféré une nouvelle dimension au rapport dialectique indissoluble passé — présent — avenir.

Son oeuvre magistrale définit les coordonnées du développement du peuple roumain, restituée à notre histoire ses ressorts et ses significations authentiques.

L'une des idées-forces exprimées dans l'oeuvre du camarade Nicolae Ceauşescu — montre l'auteur — est celle de la lutte permanente du peuple roumain, au long de son existence, pour son unité d'Etat et nationale, idée qui fournit aux spécialistes des perspectives de compréhension profonde des phénomènes et des événements de l'histoire.

⁵⁰ Nicolae Ceauşescu, *Expunere la şedinţa jubiliară a Marii Adunări Naţionale consacrată sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România*. 29 noiembrie 1968, în op. cit., vol. 3, 1969, p. 716.

⁵¹ *Ibidem*, p. 705—706.

⁵² Nicolae Ceauşescu, *Cuvîntare la adunarea festivă consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România*. 30 martie 1973, Ed. politică, Bucureşti, 1973, p. 26.